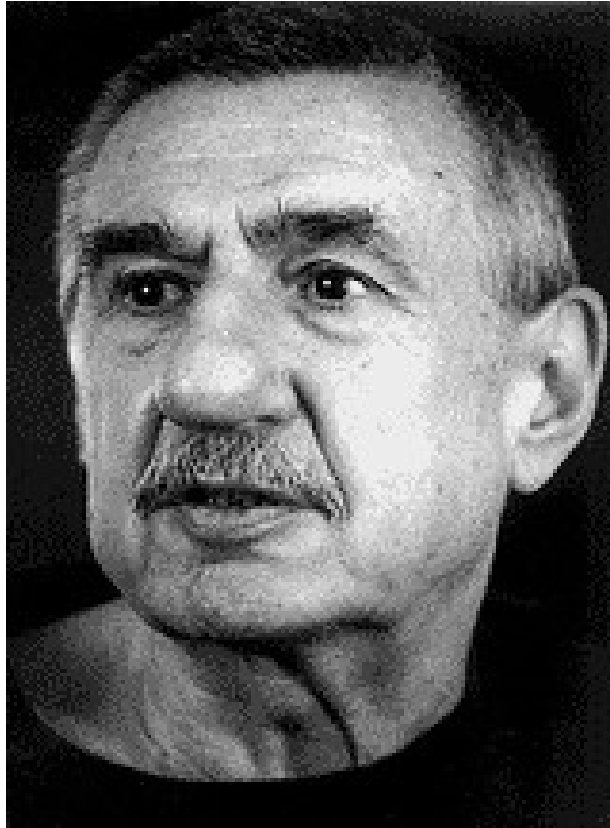

PhDr. Ivan Dubský, CSc.

Vybrané osobnosti filosofie 20. století

Rút Škvorová

Filozof, kterého bych Vám chtěla představit, se jmenuje Ivan Dubský a vybrala jsem si ho především proto, že je rodný příslušník a nikdy jsem od něj nic nečetla, tak jsem si chtěla rozšířit obzory a dozvědět se něco o současném filozofovi 20.století, který dodnes žije.

Narodil se v Praze 3.9.1926 a po vystudování gymnázia studoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy a v roce 1945 dostudoval obor filozofie a sociologie. Šest let na to získal doktorát filozofie. Po udělení doktorátu působil jako asistent dějin filozofie na VŠ politických a hospodářských věd. Ve svém filozofickém působení byl velice aktivní, účastnil se řady kongresů. Již od roku 1967 se plně věnoval Heideggerovi. Studoval jeho díla a na FF UK o něm vedl seminář.

V období normalizace byl propuštěn a po roce 1974 ztratil zaměstnání. Podepsal Chartu 77 a to ho omezilo v publikování svých děl. Po Sametové revoluci byl rehabilitován a působil v ústavu AV v oblasti filozofie.

Nyní patří k jedním z předních filozofů současné doby. Vposledních letech se věnuje se především J. Patočkovi a Heideggerovi. V minulosti se zabýval a zkoumal fenomén odcizení, kde poznatky a zkušenosti přebírá hlavně u F. Kafky. Studuje zážitek absurdity v moderním světě, kde odkazuje především na Camuse.

Za svůj život sepsal spoustu děl:

- Raná tvorba K. Marxe a B. Engelse
- Pronikání marxismu do českých zemí
- Filozof Jan Patočka
- Ve věci Heidegger

Dodnes publikuje v kulturních odborných časopisech jak u nás, tak i v zahraničí. U nás například v časopisu Host, Kritický sborník, Literární noviny apod.

|||||

Knihu, kterou jsem od něj četla a chtěla bych Vám představit, byla publikována v roce 2003, nakladatelstvím Torst a jmenuje se *Per viam*. Jedná se o jeho „stati a eseje“, které sepsal v letech 1957 až 2001. Kniha však není uspořádána chronologicky, texty jsou rozděleny do čtyř oddílů podle tématu. V první části, ke které se později vrátíme a představíme si její kapitolu, jsou články fenomenologicko-antropologické povahy „být doma“ nebo „být bez domova“. Druhou část tvoří eseje o absurditě, které podkládá Camusem a současným L. Klímou, kde pojednává o přijetí života v jeho absurditě. V části třetí se zabývá „kafkovskými studiemi“. V části čtvrté jsou pak zařazeny studie a eseje z filozofie kultury.

Název, jak sám autor popisuje, *Per viam* nejlépe vystihuje povahu knihy. Jde o soubor rozmanitostí vzniklých cestou.

„Být na cestě znamená i zastavovat se, bloudit v oklikách, otálet a znovu vykročit, jít dále. Cesta ovšem není spojnicí dvou předem stanovených míst, je to putování z neurčitého místa na místo ještě nevytvořenější a jediné, co při všech zastávkách a peripetiích zůstává, co trvá, je cesta sama, myšlenková cesta našeho žitého života.“¹

1 *DUBSKÝ, Ivan, Per viam, str. 10, 2003, Torst*

Nyní bych Vám ráda představila blíže část knihy, konkrétně kapitolu „**Domov a bezdomoví**“, které je v knize zastopena v první části.

Podle Heideggera je pojem bezdomoví úděl člověka, spjatý s neschopností moderního člověka skutečně zakoušet blízkost bytí a tím, je dáno jeho selhání ve schopnosti opravdu bydlet na Zemi. Odehrává se pouhé technické odkrývání bytí.²

Ivan Dubský dává bezdomoví další rozměr. Pouze skrze bezdomoví nám může být dán domov. Teprve po vytržení z původního útočiště začínáme chápat, co domov opravdu je. Pakliže myslíme na domov i přes dálku, ve které se k němu nacházíme, můžeme obnovit pocit domova. Dubský hledá vysvětlení v pojmu, co znamená „být doma“? V první řadě je třeba vysvětlit si situaci bezdomoví.

V minulosti byla ztráta domova spojena spíše s romantickou představou ztráty vlasti, což se stalo předmětem Tylových veršů, ale i K.H.Mácha má již v některých básních zakomponované toto téma. Podle K.H.Máchy nemáme na světě žádný domov. Podle něj moderní člověk nenaslouchá svému ontologickému já, neladí se na bytí samo a neodvažuje se otevírat posvátné přírodě a světu.

Bez konce ticho – žádný hlas-
Bez konce místo – noc – i čas ---
To smrtelný je mysle sen,
toť, co se ‚nic‘ nazývá.
A než se příští skončí den,
V to pusté nic jsem uveden.

K.H.Mácha – Básně a dramatické zlomky 1959³

Autor odkazuje na Máchovo pojetí bezdomoví, které je vyobrazeno jako nicota. Nicotu nalézá ve ztrátě národní samostatnosti. U Máchy je spojena vlast s domovem. Situaci bezdomoví chápal jako situaci člověka, který stojí před prahem nové společnosti, modernímu světu. Bezdomoví není tedy výmysl Máchy, ale osud člověka jeho století.

Za příčinu bezdomoví autor považuje totalitní války, odvody do armád, válečná zajetí, nucené deportace, vysídlování celých národnostních skupin, vytváření koncentračních táborů. „Odtud roste myšlenka ohroženosti, stav nejistoty, nezakotvenosti a neusazenosti v míře, kterou neznala ani nejtemnější období lidských dějin. Z pocitu bezdomoví množí se neurozy i zločinnost, jak vyplývá z rozborů psychologických, psychiatrických a sociologických, jež se provádějí v mnoha státech. A jejich výsledky koneckonců potvrzují to, co dosud vnímalo pouze několik básníků a filozofů, že pro současného západního člověka se stalo bezdomoví podstatným životním údělem.“⁴

Kapitola, která pojednává o bezdomoví mě z knihy *Per Viam* od Ivana Dubského zaujala nejvíce, a to především proto, že jsem nikdy na situaci bezdomoví nepřemýšlela i přesto, že si nyní uvědomuji, jak moc jsem se v ní vyskytla. Lze tedy i do běžného života aplikovat myšlenky, které byly vyřčené již mnoho let před mým narozením. Ivan Dubský přiložil situaci bezdomoví nový poznatek. Bez bezdomoví bychom nepoznali váhu domova.

V knize byly části, které jsem jen těžko pochopila a musela jsem je číst vícekrát, ale převážná většina byla psána jazykem, který je pochopitelný a srozumitelný i pro nefilozofa.

² OLŠOVSKÝ, Jiří, *Slovník filozofických pojmů*, str.20, GRADA 2011

³ DUBSKÝ Ivan, str.16

⁴ DUBSKÝ Ivan, str.20